

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 2016

1250/2016

Laki

yrittäjän eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan yrittäjän eläkelain (1272/2006) 84 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 888/2014,

muutetaan 2 §:n 1 momentin 9 kohta, 9 §:n 3 momentti, 40 §, 62 §:n 2 momentti, 65 §:n 3 momentti, 72 §:n 1 momentti, 73 §, 74 §:n 1 momentti, 84 a §, 85 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta, 103 ja 135 § ja 152 §:n otsikko,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentin 9 kohta laissa 875/2015, 9 §:n 3 momentti, 62 §:n 2 momentti ja 85 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta laissa 72/2016, 40 § osaksi laissa 875/2015 sekä 84 a § laeissa 888/2014 ja 72/2016, sekä

lisätään 68 §:n 3 momenttiin siitä lailla 1206/2009 kumotun 3 kohdan tilalle uusi 3 kohta, 107 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 72/2016, uusi 5 momentti ja 152 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 527/2009 ja 355/2010, uusi 3 momentti seuraavasti:

2 §

Keskeiset määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

9) *palkattomalla ajalla* aikaa, jolta yrittäjälle on maksettu sairausvakuutuslaissa (1224/2004) tarkoitettua äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa tai sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai erityishoitorahaa, tartuntatautilain (1227/2016) mukaisesti tartuntatautipäivärahaa, vuorotteluvapaalaissa (1305/2002) tarkoitettua vuorottelukorvausta, työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettua ansioon suhteutettua päivärahaa tai koulutuspäivärahaa, aikuiskoulutustuesta annetussa laissa (1276/2000) tarkoitettua aikuiskoulutustukea, työeläkelaeissa tai Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetussa laissa (566/2005) tarkoitettua kuntoutusrahaa, liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetussa laissa (626/1991) tarkoitettua ansionmenetyskorvausta, liikennevakuutuslaissa (279/1959) tarkoitettua päivärahaa, sotilastapaturmalakiin (1211/1990) perustuvaa päivärahaa tai kuntoutusrahaa taikka työtapaturma- ja ammattitautilaissa (459/2015) tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilaissa (873/2015) tarkoitettua päivärahaa tai kuntoutusrahaa;

9 §

Vanhuuseläkkeen määrä

— — — — —
Yrittäjällä ei ole oikeutta lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut työttömyysetuutta tai työkyvyttömyyseläkettä.

40 §

Työkyvyttömyyseläkkeen ja työuraeläkkeen maksaminen takautuvalla ajalta

Työkyvyttömyyseläkettä ei makseta ilman pätevää syytä takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneiltä kuudelta kuukaudelta.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti, sitä ei makseta ajalta, jolta yrittäjä on saanut työeläkelaeissa, työtapaturma- ja ammattitautilaisissa tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilaisissa tarkoitettua kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvauksista liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain perusteella.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti ja samalta ajalta on maksettu Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaista muuta kuin mainitun lain 34 §:n mukaista eläkkeensaajan kuntoutusrahaa, työkyvyttömyyseläkettä maksetaan yrittäjälle tältä ajalta vain kuntoutusrahan määrän ylittävä osa.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti osatyökyvyttömyyseläkkeenä tai täytenä työkyvyttömyyseläkkeenä 38 §:n 2 momentin mukaan ja samalta ajalta on maksettu sairausvakuutuslaissa tarkoitettua sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työkyvyttömyyseläkettä maksetaan tältä ajalta päivärahan määrän ylittävä osa.

Mitä 2 ja 3 momentissa säädetään, sovelletaan työuraeläkkeen maksamiseen takautuvalla ajalta.

62 §

Eläkkeen karttuminen

— — — — —
Eläkkeeseen ei oikeuta työkyvyttömyyden alkamisvuoden kokonaistyötulo eivätkä palkattomien aikojen etuuksien perusteena olevat tulot, jos tuleva aika on työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä luettu eläkkeeseen oikeuttavaksi siten kuin 63 §:ssä säädetään.
— — — — —

65 §

Eläkkeen karttuminen päättyneeltä työkyvyttömyyseläkeajalta

— — — — —
Jos yrittäjä sai tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen lisäksi muun työeläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tämän lain mukainen tulevan ajan ansio on sama suhteellinen osuus yrittäjän saamien työkyvyttömyyseläkkeiden tulevan ajan ansioista kuin tässä laissa tarkoitettuna kokonaistyötulon osuus on työeläkelakien mukaisten työansioden yhteismäärästä 70 ja 72 §:ssä tarkoitettuna tarkasteluaikana.
— — — — —

68 §

Eläkkeeseen oikeuttavat palkattomat ajat

— — — — —
Palkattoman ajan etuuksien perusteena olevat tulot katsotaan sen kalenterivuoden ansioksi, johon etuusaika kohdentuu. Etuuksien perusteena olevat tulot oikeuttavat eläkkeeseen seuraavasti:
— — — — —

3) 65 prosenttia tartuntatautilain mukaisen tartuntatautipäivärahan perusteena olevasta palkasta siltä ajalta, jolta tartuntatautipäiväraha on maksettu yrittäjälle;
— — — — —

72 §

Tulevan ajan eläkkeen määräytyminen alle viiden vuoden ansioiden perusteella

Jos yrittäjällä on eläkkeeseen oikeuttavia työansioita vain työkyvyttömyyden alkamisvuonna tai sitä edeltävänä vuonna, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon myös työkyvyttömyyden alkamisvuoden ansiot sen kuukauden loppuun, jona yrittäjä on tullut työkyvyttömäksi.
— — — — —

73 §

Tämän lain mukainen osuus tulevan ajan ansioista

Jos yrittäjän eläkkeessä otetaan huomioon tuleva aika useamman eri työeläkelain perusteella, tämän lain mukainen tulevan ajan ansio on yhtä suuri osa tulevan ajan ansioiden yhteismäärästä kuin tämän lain mukaisten kokonaistulojen osuus on työeläkelakien mukaisten työansioiden yhteismäärästä 70 tai 72 §:ssä tarkoitettuna tarkasteluaikana.

74 §

Eläke entisin perustein

Jos työeläkelakien mukaista kuntoutusrahaa saaneelle yrittäjälle myönnetään työkyvyttömyyseläke sellaisen työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut ennen kuin kuntoutusrahakauden päättymisestä on kulunut kaksi vuotta, työkyvyttömyyseläke määräytyy samoin perustein kuin ensiksi myönnetty kuntoutusraha kuitenkin ilman kuntoutusrahaan liittyvää 33 prosentin korotusta.
— — — — —

84 a §

Leskeneläkkeen tarkistaminen

Leskeneläke tarkistetaan, kun lesken olosuhteissa tapahtuu sellainen muutos, jonka takia 84 §:n 1 momentissa tarkoitettut edellytykset eivät enää täyty.

Jos leskeneläkettä ensimmäistä kertaa vähennettäessä lesken omana eläkkeenä on otettu huomioon laskennallinen työkyvyttömyyseläke tai jos leskeneläkkeen vähentäminen on tehty 84 §:n mukaan, leskeneläke tarkistetaan, kun leskelle myönnetään työeläkelakien tai niihin rinnastettavien lakien mukainen vanhuuseläke, työuraeläke tai työkyvyttömyyseläke.

Leskeneläke tarkistetaan myös, jos leskeneläkettä vähennettäessä huomioon otettu lesken saama työkyvyttömyyseläke lakkaa ja leskelle myöhemmin myönnetään muu uusi

eläke kuin osittainen varhennettu vanhuuseläke, johon ei sovelleta 74 §:n säännöksiä eläkkeen myöntämisestä entisin perustein.

Leskeneläke tarkistetaan 2 tai 3 momentissa tarkoitetun eläkkeen alkamisesta lukien. Leskeneläkkeen vähentämisessä otetaan huomioon leskelle myönnetty eläke sekä lisäksi mainitun eläkkeen alkamista edeltäneen vuoden loppuun mennessä ansaittu eläke siitä työstä, josta leskelle ei ole myönnetty eläkettä.

85 §

Eläkkeestä vähennettävät etuudet

Tämän lain mukaisesta eläkkeestä vähennetään yrittäjän saama ensisijainen etuus ja perhe-eläkkeestä ensisijaista etuutta vastaava perhe-eläke tai korvaus. Ensisijaisia etuuksia ovat:

1) työtapaturma- ja ammattitautilakiin perustuva ansionmenetykskorvaus lukuun ottamatta mainitun lain 68 §:n mukaista tapaturmaeläkettä ja ennen vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan täyttämistä maksettavaa päivärahaa, joka perustuu mainitussa lainkohdassa tarkoitettuun vahinkotapahtumaan, sekä ansionmenetykskorvausta, josta on vähennetty mainitun lain 202 §:n 2 momentissa tarkoitettu työeläke;

2) maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilakiin perustuva ansionmenetykskorvaus lukuun ottamatta mainitun lain 58 §:n mukaista tapaturmaeläkettä ja ennen vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan täyttämistä maksettavaa päivärahaa, joka perustuu mainitussa lainkohdassa tarkoitettuun vahinkotapahtumaan;

103 §

Kuntoutusetuuden maksaminen työnantajalle

Jos tämän lain mukaista kuntoutusrahaa tai työkyvyttömyyseläkettä ja siihen liittyvää kuntoutuskorotusta saava yrittäjä on sellaisessa työkokeilussa tai työhön valmistuksessa, josta hän saa työnantajalta palkkaa, kuntoutusraha tai työkyvyttömyyseläke ja siihen liittyvä kuntoutuskorotus maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos tämän lain mukaista kuntoutusrahaa tai työkyvyttömyyseläkettä ja siihen liittyvää kuntoutuskorotusta saava yrittäjä on sellaisessa työkokeilussa tai työhönvalmistuksessa, josta hän saa työnantajalta palkkaa tai sitä vastaavaa korvausta ajalta, jolloin yrittäjä on tartuntataudin leviämisen estämiseksi määrätty olemaan pois tästä ansiotyöstään, eristettäväksi tai karanteeniin, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan tai vastaavan korvauksen määräisenä.

Kuntoutusrahaa, työkyvyttömyyseläkettä tai kuntoutuskorotusta ei makseta työnantajalle siltä osin kuin se on 104 §:n ja työntekijän eläkelain 118 §:n perusteella maksettava sairausvakuutusrahastolle eikä silloin, kun työnantaja on saanut korvauksen maksamaan palkasta muun lain mukaan.

107 §

Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä

Jos eläkelaitos on maksanut eläkkeensaajan rahalaitoksessa olevalle tilille aiheettomasti eläkkeen tai muun etuuden, joka kohdistuu eläkkeensaajan kuolinkuukauden jälkeeseen aikaan, on eläkelaitoksella oikeus saada suoritus rahalaitokselta takaisin ilman kuolinpesän suostumusta ja takaisinperintäpäätöstä.

1250/2016

135 §

Lainvoimaisen päätöksen oikaisu uuden selvityksen perusteella

Jos asiassa ilmenee uutta selvitystä sen jälkeen, kun eläkelaitoksen tai Eläketurvakeskuksen tekemä päätös on tullut lainvoimaiseksi, asia on tutkittava uudelleen. Eläkelaitos voi tällöin myöntää evätyn eläkkeen tai tarkistaa jo myönnetyn eläkkeen aikaisempaa suuremmaksi. Eläketurvakeskus voi vastaavasti ratkaista sen päätettäväksi säädetyn asian asianosaisen eduksi. Myös työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusoiikeus voivat menetellä samoin muutoksenhakuasiaa käsitellessään. Tällaiseen päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 124—126 §:ssä säädetään.

152 §

Eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen oikeus tietojen luovuttamiseen

— — — — —
Edellä 1 momentin 1, 2 ja 4 kohdan nojalla saatuja salassa pidettäviä tietoja voidaan antaa edelleen rikosten selvittämistä ja syytteenpanoa varten. Tiedot tulee hävittää heti, kun niitä ei tarvita.

—————
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

Tämän lain 85 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa sovelletaan jo 1 päivästä tammikuuta 2016.

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 2016

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila